

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Безубченко Ольга, Захарова Ольга, Ніколенко Тамара
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН СВІТУ

В переважній більшості країн світу прями іноземні інвестиції розглядаються як вагома складова економічного зростання, у зв'язку з чим вживаються заходи для створення відкритих інвестиційних режимів та скасування обмежень, пов'язаних із залученням іноземних інвестицій. Для іноземних інвесторів в країнах створюються особливі умови діяльності, усуваються бар'єри для інвестування в національні економіки, спрощуються умови для створення підприємств з іноземним капіталом. В цьому світі актуалізуються питання забезпечення безпеки інвестиційного розвитку, що вимагає й оцінки її рівня задля постійного моніторингу та запобігання поглиблення ризиків, пов'язаних з іноземним інвестуванням.

На основі аналізу наявних підходів [1, 2, 4] запропоновано інструментарій оцінки рівня безпеки інвестиційного розвитку, що базується на методиці побудови багатовимірних інтегральних показників. Розроблений інструментарій базується на наступному алгоритмі:

1. Запропоновано інтегральний показник інвестиційної безпеки (*CSI*), що структурно складається з двох елементів (субіндексів): індексу рівня інвестиційного розвитку (*IDI*) та індексу рівня інвестиційної привабливості (*IAI*).

Рівень інвестиційного розвитку запропоновано оцінювати на основі таких показників: імпорт ПП на душу населення (притік ПП), експорт ПП на душу населення (відтік ПП), ПП, у% до ВВП (рівень іноземного інвестування, що є індикатором спроможності країни залучати іноземний капітал для забезпечення економічного розвитку, зокрема на інноваційних засадах), валове накопичення у % до ВВП (здатність економіки до самофінансування, зокрема за норми нагромадження менше 10% ВВП економічний розвиток відсутній, частка країни в світових обсягах ПП, темпи приросту ПП.

Інтегральний рівень інвестиційної привабливості запропоновано визначати на основі позицій країн в міжнародних рейтингах, зокрема за індексом глобальної конкурентоспроможності, за індексом легкості ведення бізнесу, індексом глобальних інновацій, індексом економічної свободи, індексом сприйняття корупції.

Одиничні показники, що запропоновано включати до індексу з різних аспектів характеризують розвиток інвестиційної діяльності з одного боку, а з іншого визначають позиції країн з точки зору рівня інвестиційної привабливості. Вибір статистичної інформації, що характеризує систему зазначених одиничних індикаторів за останній десятирічний період (2011-2020 рр.) за вибіркою країн ЄС + Україна.

2. Нормування одиничних параметрів з метою приведення їх до порівнювального вигляду та наступного включення до комплексного індексу.

Для нормування в дослідженні використано метод «max-min», що передбачає застосування наступних перетворень: для показників стимуляторів (1) та дестимуляторів (2).

$$P_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}} \quad (1)$$

$$P_{ij} = \frac{x_{\max} - x_{ij}}{x_{\max} - x_{\min}} \quad (2)$$

3. Агрегування нормованих показників до інтегрального індексу. Зокрема, застосовано лінійне агрегування, сам інтегральний індекс та його субскладові розраховано за формулою середньої арифметичної зваженої (3-5).

$$CSI = \frac{IDI + IAI}{2} \quad (3)$$

$$IDI = \frac{I1.1 + I1.2 + I1.3 + I1.4 + I1.5 + I1.6}{6} \quad (4)$$

$$IAI = \frac{I2.1 + I2.2 + I2.3 + I2.4 + I2.5}{5} \quad (5)$$

Відповідно до цього методу отримані інтегральні оцінки будуть в діапазоні (0;1) або приведені у відсоткову форму (0;100). Чим вищим є рівень безпеки інвестиційного розвитку, тим ближчим буде індекс 100%.

В якості критичного значення можна обрати нормовані оцінки за середніми рівнями одиничних показників, що дозволить класифікувати країни за рівнем безпеки інвестиційного розвитку.

4. Побудова рейтингу країн за рівнем безпеки інвестиційного розвитку та його аналіз.

5. Проведення факторного аналізу (з використанням інструментів кореляційно-регресійного моделювання), що дозволить визначити найбільш вагомні чинники, що формують відповідний рівень безпеки інвестиційного розвитку та враховувати їх при прогнозуванні відповідних показників розвитку країн.

Таким чином, застосування запропонованого інструментарію дозволяє оцінювати та моніторити рівень безпеки інвестиційного розвитку у певній вибірці країн, визначити позиції країн в компаративному рейтингу за інтегральним рівнем безпеки; виявляти чинники, що впливають на формування

певного рівня безпеки, та мати можливість здійснювати регулювання з метою підвищення рівня інвестиційної безпеки.

Перелік використаних джерел:

1. Варналії З. С., Босенко В. А. Інвестиційна привабливість та інвестиційна безпека України. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 1 (50). С. 144-148.
2. Закревська Л. М. Заїнчковський А. О. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. Черкаси : ЧНУ. 2016. № 2. С. 28-34.
3. Нікитенко Д. В. Проблеми визначення сутності інвестиційної безпеки. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 2 (02). С. 19–23.
4. Ткаленко С. І. Інвестиційна безпека: теорія, методологія, практика : монографія. Чернівці : ЧНТУ, 2018. 286 с.

Гугул Оксана

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ

В умовах глобалізації економічного простору та інтеграції економічних процесів створення сприятливого інвестиційного клімату є необхідним для сталого економічного розвитку країни в контексті зовнішньоекономічної діяльності. Формування безпечного та надійного бізнес-середовища для іноземних інвесторів є одним із ключових чинників збільшення добробуту населення, обсягів валового внутрішнього продукту та репутації країни на світовій арені [6, с.345].

Поняття інвестиційного клімату об'єднує в собі цілу систему факторів, які визначають ділову привабливість окремої країни або її території [3, с.123].

Є такі показники клімату:

1. Корпоративний – привабливість об'єкта з точки зору його кредиторів, які купують цінні папери;
2. Привабливість галузі економіки;
3. Регіональний діловий клімат, який визначається як частка ризику з економічним потенціалом;
4. Інвестиційний клімат країни, що оцінюється провідними рейтинговими агентствами світу;
5. Світовий діловий клімат

Сприятливий інвестиційний клімат – поняття відносне, оскільки воно оцінюється безпосередньо потенційними інвесторами [1]. Проте, беручи до уваги досвід європейських країн та діяльність підприємців у цілому світі, можна виокремити основні фактори та чинники, які формують інвестиційний клімат держави. Серед них виділяють такі, як: